

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ J. D., 2/ V. D.**,
proti odporcom **1/ P.**,
IČO: X., **2/ P.**, IČO: X., obaja zastúpení JUDr. P. V., **o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy
a iné**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 12 C 501/2005, o dovolaní
odporcov 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. apríla 2011, sp.zn.
9 Co 173/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie odporcov 1/, 2/ **o d m i e t a**.

Navrhovateľom 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 25. februára 2010, č.k. 12 C 501/2005-295
určil, že navrhovateľ 1/ je výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. X.
vedenom K., ako parcela číslo X. o výmere 476 m², druh pozemku – zastavané plochy
a nádvoria a stavba (rodinný dom) súpisné číslo X., postavený na parcele č. X. vrátane
všetkých súčastí a príslušenstva. Vo zvyšku návrh zamietol a vyslovil, že žiadny z účastníkov
nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 80 písm. c/
O.s.p., § 3 ods. 1, § 39, § 41
ods. 2, § 657 a § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že je nepochybné, že kúpna
zmluva a zmluva práva spätnej kúpy bola uzavretá medzi navrhovateľom 1/ a odporcom 1/
v septembri 2005 a zmluva o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy medzi odporcom 1/
a navrhovateľmi 1/, 2/ v novembri 2005. Vykonaným dokazovaním však bolo preukázané, že
tieto zmluvy neboli urobené slobodne a vážne, obchádzajú zákon a sú v rozpore s dobrými
mravmi. Skutočnou vôľou navrhovateľa 1/ nebolo predat' rodinný dom a prísť o bývanie, ale
získať pôžičku na vyrovnanie dlhu v O. a zabezpečenie tejto pôžičky s tým, že keď sa

navrhovateľom 1/, 2/ podarí v súčinnosti s odporcom 1/ vybaviť úver s menšími splátkami, predmetnú nehnuteľnosť navrhovateľa 1/, 2/ získajú do vlastníctva. V danom prípade súd uzavreté zmluvy vyhodnotil ako simulované právne úkony, ktorými bol zastretý právny úkon – zmluva o pôžičke. Dojednané podmienky, za akých bola táto zmluva uzavretá, obsahujú aj ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech navrhovateľov 1/, 2/, čo je v rozpore s dobrými mravmi. Cieľom odporcu 1/ bolo nielen za výhodných podmienok získať nehnuteľnosť (za poskytnutých 700 000 Sk mal získať nehnuteľnosť ocenenú znalcom na 3 300 000 Sk, resp. predajnú cenu zverejnenú na internete cez 4 mil. Sk), ale túto pôžičku poskytol s úrokom podstatne presahujúcim mieru stanovenú bankami pri poskytovaní úverov a pôžičiek v rozhodnom období. Súčasťou uzavretých zmlúv boli aj ustanovenia, ktoré obsahujú prvky zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva alebo záložnú zmluvu. Vzhľadom na to, že uzavreté zmluvy boli simulovanými právnymi úkonmi a zastretý právny úkon súd vyhodnotil ako absolútne neplatný, nemohlo dôjsť účinne k prevodu vlastníctva navrhovateľa 1/ na odporcu 2/. Nakoľko odporca 1/ sa nestal vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, nemohol previesť účinne túto nehnuteľnosť na iný subjekt – odporcu 2/ pri rešpektovaní zásady, že nikto nemôže previesť viac práv ako ich sám má. Súd preto návrhu na určenie vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti vyhovel. Návrh navrhovateľov 1/, 2/ v časti o určenie neplatnosti právnych úkonov – uzavretých zmlúv špecifikovaných v žalobnom návrhu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na takomto určení zamietol, keď s platnosťou alebo neplatnosťou týchto zmlúv sa zaoberal ako s predbežnou otázkou pri rozhodovaní o určení vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti a zobrať do úvahy aj tú skutočnosť, že rozhodnutie o neplatnosti právneho úkonu nie je podkladom pre zápis do katastra nehnuteľnosti. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľov 1/, 2/ proti výroku o náhrade trov konania a odporcov 1/, 2/ proti vyhovujúcej časti rozsudku vo veci samej, rozsudkom zo 7. apríla 2011, sp.zn. 9 Co 173/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil. Zároveň vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. Mal za to, že súd prvého stupňa postupoval správne, keď v rámci konania o určenie vlastníckeho práva ako predbežnú otázku riešil platnosť kúpnej zmluvy. Správne súd prvého stupňa v dôsledku vykonaného

dokazovania vec aj právne posúdil, keď považoval kúpnu zmluvu za simulovaný právny úkon, keďže zmluva nebola urobená vážne, pretože v nej absentuje jeden prvok vôle (vážnosť vôle), čím sa stala v zmysle § 37 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným úkonom. Skutočnou vôľou navrhovateľa 1/ nebolo predat' rodinný dom, ale získať pôžičku na vyrovnanie dlhu v O. a zabezpečenie tejto pôžičky s tým, že keď sa navrhovateľovi 1/ podarí v súčinnosti s odporcom 1/ vybaviť úver s menšími splátkami, predmetnú nehnuteľnosť navrhovateľ 1/ získa do vlastníctva, preto správne vyhodnotil súd prvého stupňa, že dissimulovaným právnym úkonom bola zmluva o pôžičke. Uvedenému záveru o nedostatku vôle navrhovateľa 1/ zbaviť sa vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nasvedčujú aj ďalšie právne kroky navrhovateľa 1/ a to uzatvorenie zmluvy o práve spätnej kúpy, zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy. Preto ak prvostupňový súd vyhodnotil simulovaný právny úkon ako neplatný, je podľa názoru odvolacieho súdu akceptovateľné rešpektovať tento úsudok. Uviedol, že popri tomto dôvode absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy je plne zodpovedajúcou stavu veci aj úvaha prvostupňového súdu o konaní v rozpore s dobrými mravmi. Konštatoval, že posúdenie, či v konkrétnej situácii dané subjektívne konanie je v súlade s dobrými mravmi, je na úvahe súdu, ktorá musí byť podložená konkrétnymi zisteniami dovoľujúcimi tento záver prijať a to aj s prihliadnutím na postavenie druhej strany. Zo skutkových zistení v danej veci vyplýva, že odporca 1/ za 700 000 Sk nadobudol predmetnú nehnuteľnosť v hodnote 3 300 000 Sk do svojho vlastníctva. Výkon práva odporcu 1/ je evidentne smerujúci k poškodeniu navrhovateľa 1/, navyac umocnený bezpredmetným sledom udalosti spočívajúcej v tom, že predmetná nehnuteľnosť bola kúpnu zmluvou zo dňa 9. novembra 2006 prevedená na odporcu 2/ (spoločnosť vznikla 19. októbra 2005), ktorej jedným zo spoločníkov je jediná spoločníčka a konateľka odporcu 1/. Predmetné personálne prepojenie sa minimálne javí ako priečiace sa „čestnému plneniu povinnosti a úcte k právam iných osôb“ (§ 1 O.s.p.). V tomto smere je podľa odvolacieho súdu plne zodpovedajúcou stavu veci úvaha prvostupňového súdu o neplatnosti právneho úkonu tak pre absenciu vôle, ako aj pre rozpor s dobrými mravmi, pričom je nepodstatné, ktorým terminologickým pojmom, alebo iným pojmom právnej teórie je prioritne postihnutý, podstatná je konzekvencia. Z ustanovenia § 41a ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že simulovaný právny úkon je síce neplatný, ale v zásade nie je vylúčená platnosť dissimulovaného právneho úkonu, t.j. zastieraného právneho úkonu, ktorý účastníci v skutočnosti urobili. V danom prípade účastníci zmluvy naoko uzavreli kúpnu zmluvu, hoci v skutočnosti išlo o zmluvu o pôžičke. Za tri mesiace pôžičky vo výške 700 000 Sk odporca

1/ požadoval vrátenie 1 000 000 Sk, teda o 300 000 Sk viac ako bola poskytnutá pôžička. Konštatoval, že výška úrokov pri peňažných pôžičkách nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán. Nie je však neobmedzená. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, nesmie sa priečiť dobrým mravom, v opačnom prípade právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. Súd prvého stupňa preto postupoval správne, keď sa v rámci dokazovania zaoberal otázkou, či výška úrokov neodporuje dobrým mravom, aj keď sa účastníci právneho úkonu na takejto výške úrokov dohodli. Prvostupňový súd sa vo svojej úvahe na základe dôkazov a okolností prepracoval k záveru, že cieľom odporcu 1/ bolo nielen za výhodných podmienok získať nehnuteľnosť (za poskytnutých 700 000 Sk mal získať nehnuteľnosť ocenenú znalcom na 3 300 000 Sk, resp. predajnú cenu zverejnenú na internete cez 4 mil. Sk), ale túto pôžičku poskytol s úrokom podstatne presahujúcim mieru stanovenú bankami pri poskytovaní úverov a pôžičiek v rozhodnom období. Súčasťou uzavretých zmlúv boli aj ustanovenia, ktoré obsahujú prvky zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva alebo záložnú zmluvu, a preto sú zmluvy postihnuté absolútnou neplatnosťou na základe toho, že obchádzajú zákon a sú v rozpore s dobrými mravmi. Keďže odporca 1/ nemohol disponovať vlastníckym právom, lebo ho k nehnuteľnosti nikdy nenadobudol na základe neplatného právneho úkonu – neplatnej kúpnej zmluvy, nemohol odporca 1/ vlastnícke právo ani previesť na inú osobu – odporcu 2/. Navrhovateľ 1/ neplatnou kúpnu zmluvou nikdy nestratil vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti, a preto ak súd žalobe o určenie vlastníckeho práva vyhovel, postupoval vecne správne. Odporcovia 1/, 2/ v doplnení odvolania poukazovali na vrátenie plnenia z neplatnej zmluvy v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka s tým, že tomuto by mal zodpovedať aj žalobný petit. K námietkam odporcov 1/, 2/ uvedených v doplnenom odvolaní uviedol, že odvolací súd je oprávnený rozhodnutie prvostupňového súdu preskúmať len v rozsahu, v akom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným odvolacím dôvodom, vrátane obsahového vymedzenia (§ 212 ods. 1 O.s.p.). Podľa ustanovenia § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len dôvodmi taxatívne vymedzenými v cit. ust. pod písmenom a/ až f/. Skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. Odporcovia 1/, 2/ sa pred súdom prvého stupňa nebránili tým, že ak je zmluva neplatná, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. Keďže táto skutočnosť bola v odvolacom konaní skutočnosťou novou, na ktorú sa nevzťahuje výnimka

uvedená v § 205a ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p., nebola uplatnená pred súdom prvého stupňa, odvolací súd sa ňou nemohol zaoberať a prihliadnuť na ňu z dôvodu uvedenom v § 205a ods. 1 O.s.p. Ak by aj táto požiadavka vzišla už v konaní pred súdom prvého stupňa, z pohľadu žalobného petitu, ktorým je určenie vlastníckeho práva, neobstojí. Povinnosť vydať všetko, čo z neplatnej zmluvy bolo získané, vyplýva priamo zo zákona (§ 457 Občianskeho zákonníka) a v prípade, že nedôjde k dobrovoľnému plneniu, má účastník právo sa vrátenia domáhať súdnou cestou v rámci žaloby o plnenie. K odvolaniu navrhovateľov 1/, 2/ proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa o náhrade trov konania, odvolací súd uviedol, že navrhovatelia 1/, 2/ si v predmetnom konaní uplatnili viac nárokov (určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, zmluvy o práve spätnej kúpy a zmluvy o uzatvorení budúcej zmluvy a určenie vlastníckeho práva), pričom každý z týchto nárokov v návrhu predstavuje samostatný návrh na začatie konania. Nepochybniteľným faktom čo bolo predmetom konania, je výrok rozsudku, ktorým súd prvého stupňa o týchto nárokoch rozhodol tak, že návrhu na určenie vlastníckeho práva vyhovel a návrh na určenie neplatnosti zmlúv zamietol, čím je nepochybne deklarovaný pomer úspechu a neúspechu, v dôsledku čoho by navrhovatelia 1/, 2/ svojím postojom neoprávnene požadovali náhradu trov konania aj za neúspešnú časť návrhu. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie odporcovia 1/, 2/, ktorí navrhli rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, prípadne zrušiť aj rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhli odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia. Prípustnosť dovolania odôvodnili ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom a bolo porušené ich právo na spravodlivý súdny proces s poukazom na čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Za takú vadu označili skutočnosť, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku nevysporiadal s ich argumentáciou týkajúcou sa ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka. Nesúhlasili so záverom odvolacieho súdu, že odporcovia 1/, 2/ sa pred súdom prvého stupňa nebránili tým, že ak je zmluva neplatná, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal a keďže táto skutočnosť bola v odvolacom konaní skutočnosťou novou, na ktorú sa nevzťahuje výnimka uvedená v § 205a ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. a nebola uplatnená pred súdom prvého stupňa, odvolací súd sa ňou

nemohol zaoberať a prihliadnuť na ňu z dôvodu uvedenom v § 205a ods. 1 O.s.p. Uviedli, že už na pojednávaní uskutočnenom dňa 10. júna 2008 právny zástupca odporcov 1/, 2/ poukazoval na skutočnosť, že navrhovatelia 1/, 2/ nemali v úmysle vrátiť kúpnu cenu, pričom navrhovateľ 1/ sám uviedol, že nemá prostriedky na vyplatenie kúpnej ceny. Namietali, že za novú skutočnosť nemožno označiť skutočnosť vyplývajúcu priamo zo zákona (§ 457 Občianskeho zákonníka) a zdôraznili, že odvolacím dôvodom uvedeným v odvolaní bol dôvod uvedený v § 205 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a preto bolo úlohou odvolacieho súdu zamerať sa na posúdenie prvostupňového rozsudku po právnej stránke. Mali tiež za to, že prvostupňový ani odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia nezaoberal otázkou, či je navrhovateľ 1/ ochotný a zároveň vzhľadom k jeho majetkovým pomerom aj schopný vrátiť odporcovi 1/ prijaté plnenie. Rozhodnutím prvostupňového súdu, ktoré bolo odvolacím súdom potvrdené, tak podľa názoru dovolateľov 1/, 2/ došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane navrhovateľa 1/, keď súd jeho nároku v časti určenia vlastníctva vyhovel bez súčasného určenia povinnosti vrátiť odporcovi 1/ prijaté plnenie. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberali skutkový a právny stav veci.

Navrhovatelia 1/, 2/ sa k dovolaniu odporcov 1/, 2/ nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného

významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p.. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na odporcami 1/, 2/ tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci im súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi a odporcom 1/, 2/ neznemožnili uplatniť procesné práva priznané im právnym poriadkom na zabezpečenie ich práv a oprávnených záujmov.

Dovolatelia 1/, 2/ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namietajú porušenie ich práva na spravodlivý súdny proces.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predpokladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

K odňatiu možnosti odporcov 1/, 2/ pred súdom konať a k porušeniu práva na spravodlivý proces malo podľa ich názoru dôjsť nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu v dôsledku nevysporiadania sa s ich argumentáciou týkajúco sa ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že táto námietka odporcov 1/, 2/ nie je dôvodná.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede

na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo súd nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne

nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvého stupňa primerane vysvetlil, z akých úvah vychádzal pri závere, že kúpna zmluva a zmluva práva spätnej kúpy uzavretá medzi navrhovateľom 1/ a odporcom 1/ a zmluva o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy uzavretá medzi odporcom 1/ a navrhovateľmi 1/, 12/ neboli urobené slobodne a vážne, obchádzajú zákon a sú v rozpore s dobrými mravmi a prečo uzavreté zmluvy považoval za simulované právne úkony, ktorými bol zastretý právny úkon - zmluva o pôžičke. Dostatočne tiež vysvetlil, prečo návrh navrhovateľov 1/, 2/ v časti o určenie neplatnosti uzavretých zmlúv pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na takomto určení zamietol.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Odvolací súd tiež venoval dostatočnú pozornosť argumentácii

odporcov 1/, 2/ uvedenej v doplnení odvolania, týkajúcej sa vrátenia plnenia z neplatnej zmluvy v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie súd v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celkom s poukazom na ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odporcov 1/, 2/.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, tak ako namietali dovolatelia 1/, 2/ v podanom dovolaní, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľov 1/, 2/ boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), a dovolateľmi 1/, 2/ vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery,

prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcov 1/, 2/ c súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným navrhovateľom 1/, 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcom 1/, 2/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodali návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. decembra 2011

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová